Aan de gemeenteraad

RAADSVOORSTEL

Beleidsplan spelen en bewegen

KORTE SAMENVATTING

Het verzoek aan de gemeenteraad is om in te stemmen met voorliggend beleidsplan spelen en bewegen en het benodigde budget op te nemen in de begroting 2025 - 2028. In dit plan wordt de koers bepaald hoe we als gemeente omgaan met spelen en bewegen in de openbare ruimte. Het geeft een beeld van de huidige situatie en de mogelijkheden om te spelen en bewegen in de openbare ruimte en hoe deze kunnen worden verbeterd. Dit is een belangrijk thema, aangezien goede speelruimte een bijdrage levert aan tal van ontwikkelingen die van grote waarde zijn voor de gemeente en haar inwoners. Het plan is opgesteld aan de hand van een uitgebreide inventarisatie, analyse en burgerparticipatie.

De inventarisatie, analyse en burgerparticipatie heeft geleid tot een 4- tal ambities:

1. Een divers en uitdagend speelaanbod met ruimte voor ontmoeting;
2. Een beweegvriendelijke leefomgeving met ruimte voor ontmoeting;
3. Een inclusieve speelruimte;
4. Samen werken aan de speelruimte.

TOELICHTING

AANLEIDING

Het plan is een uitwerking van het bestuursakkoord 'Goed leven in elke kern 2022-2026'. In hoofdstuk 1 Kwaliteit van leven is de volgende paragraaf opgenomen:

"Het stimuleren van collectief georganiseerde sport alsmede ook de individuele sport en beweegactiviteiten worden via het sportakkoord verder doorontwikkeld. Hierbij wordt in beeld gebracht welke behoeften er

binnen de gemeente bestaan. Innovatieve ideeën van inwoners en gebruikers worden gestimuleerd en gefaciliteerd."

GGD zuid- Limburg heeft in het najaar van 2023 een pilotonderzoek gedaan naar de gezondheid en het welzijn van kinderen tot 12 jaar. Hierin is ook aandacht voor bewegen. Slechts 15% van de jongeren tussen 4 en 12 jaar voldoet aan de beweegrichtlijn om minimaal 1 uur per dag te bewegen. 86% van de ouders vindt de buurt kindonvriendelijk.

De gemeente heeft 47 speel- en beweeglocaties waar 285 speeltoestellen in staan, een visie hoe we deze locatie willen ontwikkelen is er niet. Terwijl de inzichten door de jaren heen zijn veranderd. Daarnaast is er een financieel vraagstuk, wat kost het beheer van deze locaties? Het beschikbare budget was de afgelopen jaren onvoldoende voor een goed beheer, laat staan ontwikkeling. Hoog tijd voor een visie op dit vlak. We zijn dan ook verheugd u het beleidsplan ter vaststelling aan te bieden.

MOTIVERING

In de bijlage is het 'Beleidsplan Openbare Speelruimte' (speelruimteplan) van de gemeente Eijsden-Margraten opgenomen. In dit plan wordt beschreven hoe het er voor staat met de huidige mogelijkheden om te spelen en bewegen in de openbare ruimte en hoe deze kunnen worden verbeterd. Dit is een belangrijk thema, aangezien goede speelruimte een bijdrage levert aan tal van ontwikkelingen die van grote waarde zijn voor de gemeente en haar inwoners

• Voor kinderen is een goede openbare speelruimte van belang voor hun motorische, zintuigelijke, sociale, creatieve en emotionele ontwikkeling. Tijdens het buitenspelen komen kinderen in nieuwe situaties terecht, kunnen ze vooral doen waar ze zelf zin in hebben of mogen ze juist regels maken voor zelfbedachte spelletjes. Er zijn buiten veel meer lichamelijke uitdagingen en zintuigelijke prikkels (geuren, geluiden, zicht, tastzin).

• Kinderen die veel (zelfstandig) buitenspelen leren zodoende samen te spelen, uitdagingen aan te gaan, teleurstellingen te verwerken, maar ook grenzen te verleggen en hun fantasie vorm te geven. Ze moeten problemen oplossen, (motorisch en sociaal) en leren, door te ontdekken, hun eigen buurt goed kennen (vriendjes, geheime plekken, leuke bestemmingen en activiteiten).

• Openbare speelplekken zijn belangrijke plekken voor ontmoeting. Tussen kinderen, maar bij de juiste inrichting ook tussen volwassenen (ouders, grootouders, overige bewoners). Met name voor kinderen met een beperking zijn goede plekken waarbij ze leeftijdsgenoten kunnen ontmoeten in de eigen woonomgeving, ontzettend belangrijk. (Samenspelenakkoord)

• Aantrekkelijke speelruimte stimuleert beweging en draagt bij aan de sociale cohesie in de buurt (ontmoetingen, samen spelen en bewegen) en vergroot de leefbaarheid en klimaatbestendigheid van een buurt.

Aanpak:

Het beleidsplan is opgesteld en gevoed door input uit een uitgebreide inventarisatie. De inventarisatie beschrijft niet alleen de huidige situatie van de 47 speelruimtes en 285 speeltoestellen, maar geeft ook een beoordeling van elke speelplek op een aantal thema's (situering, inrichting, huidige staat, klimaatbestendigheid en inclusiviteit). Vervolgens is via de onderstaande (participatie)trajecten een beter beeld verkregen van de wensen op het gebied van de openbare speelruimte:

• Online vragenlijst voor alle bewoners: Deze is in totaal door 332 inwoners ingevuld;

• Drie kinderwandelingen met leerlingen van verschillende basisscholen langs de speelplekken die in de buurt van de school liggen. Tijdens deze informele wandeling hebben de kinderen zelf verteld en laten zie hoe ze in hun eigen buurt spelen en wat verbetermogelijkheden zijn.

Ambities:

Met het opstellen van dit beleid zet de gemeente zich in voor een openbare ruimte waar alle bewoners van de dorpen uitgedaagd worden om te spelen, bewegen en elkaar te ontmoeten. Om dit te bereiken zijn vier ambities verwoord:

A. Een divers en uitdagend speelaanbod met ruimte voor ontmoeting
   Voldoende centrale plekken binnen loopafstand die ingericht zijn voor een brede doelgroep. Bij herinrichting is extra aandacht voor oudere kinderen, voor wie op dit moment regelmatig voldoende uitdaging ontbreekt.
B. Een beweegvriendelijke leefomgeving met ruimte voor ontmoeting Een diverser beweegaanbod en faciliteiten stimuleren verschillende type gebruikers (jong en oud, in groepsverband of individueel) om te bewegen in de openbare ruimte.
C. Een inclusieve speelruimte
   Door het aanbieden van activiteiten, realiseren van toegankelijke plekken en de inzet van kennis van ervaringsdeskundigen wordt het mogelijk dat ook mensen met een beperking fijn gebruik kunnen maken van de openbare ruimte. Speelruimte wordt zo voor iedereen.
D. Samen werken aan de speelruimte
   Manieren waarop bewoners en andere partijen betrokken worden bij het realiseren van goede openbare speel-, beweeg- en ontmoetingsplekken. Daarnaast geeft het beleid handvaten voor de uitvoering van de ambities (realisatie, ontwerp, participatie en communicatie), maar ook praktische kaders die meegenomen moeten worden bij uitvoering (o.a. klimaat, veiligheid).

RELATIE MET BESTAAND BELEID EN STRATEGISCHE VISIE / INTEGRALITEIT

Bewegen en spelen in de buitenruimte sluit aan bij de volgende beleidsplannen en aandachtsvelden:

Sportakkoord 2020

In het sportakkoord is de ambitie vastgelegd. Een relevante passage is:

"We gaan verder bouwen aan een sportieve en gezonde regio. Een regio waar iedereen een leven lang kan sporten en bewegen en waar een gezonde en actieve leefstijl vanzelfsprekend is. Een regio waar het goed wonen, opgroeien, oud worden en ontspannen is. Met sport en bewegen binden en inspireren we inwoners. We brengen de regio letterlijk en figuurlijk in beweging.

Van jongs af aan veel en vaardig sporten en bewegen legt een belangrijke basis voor een sportieve en gezonde regio. Kinderen raken vertrouwd met sporten en bewegen doordat het vanzelfsprekende onderdelen zijn in het dagelijkse leven. Sporten en bewegen is niet alleen leuk, het draagt tevens bij aan een gezonde en actieve leefstijl en het bevordert de leerprestaties. Sporten en bewegen vinden wij belangrijk voor het ontwikkelen en opgroeien van onze kinderen."

JOGG- Eijsden- Margraten

Gemeente Eijsden-Margraten zet zich in voor een gezonde jeugd, gezonde toekomst. Sinds 2016 mag Eijsden-Margraten zich JOGG gemeente noemen. Dit betekent dat we een gezonde leefstijl van onze jeugd (0-18 jaar) stimuleren. Dit doen we lokaal (JOGG Eijsden-Margraten) én in samenwerking met gemeente Gulpen-Wittem, Vaals, Valkenburg a/d Geul en Meerssen (JOGG Heuvelland).

Positieve gezondheid Eijsden- Margraten

Gemeente Eijsden-Margraten draagt het gedachtegoed Positieve Gezondheid uit. We richten ons meer op het kunnen functioneren en welbevinden van mensen. Zodat onze inwoners gezond zijn en gezond blijven. We stimuleren Positieve Gezondheid om onze inwoners zo lang mogelijk mee te laten doen in de samenleving.

Positieve Gezondheid kijkt vanuit een breder perspectief naar gezondheid, uitgewerkt in zes gezondheidsdimensies:

- Lichaamsfuncties. Dit betekent: je gezond voelen, fitheid, geen klachten en pijn, slapen, eten, seksualiteit, conditie en bewegen.
- Mentaal welbevinden. Dit betekent: onthouden, concentreren, communiceren, vrolijk zijn, jezelf accepteren, omgaan met verandering en gevoel van controle.
- Zingeving. Dit betekent: zinvol leven, levenslust, idealen willen bereiken, vertrouwen hebben, accepteren, dankbaarheid, blijven leren.
- Kwaliteit van leven. Dit betekent: genieten, gelukkig zijn, lekker in je vel zitten, balans. Je veilig voelen, intimiteit, hoe je woont, rondkomen met je geld.
- Meedoen. Dit betekent: sociale contacten, serieus genomen worden, samen leuke dingen doen, steun van anderen. Erbij horen, zinvolle dingen doen, interesse in de maatschappij.
- Dagelijks functioneren. Dit betekent: zorgen voor jezelf, je grenzen kennen, kennis van gezondheid. Omgaan met geld, kunnen werken, hulp kunnen vragen.

Groenbeleidsplan

Het groenbeleidsplan is in 2020 door de gemeenteraad vastgesteld. In het plan staat beschreven hoe we als gemeente omgaan met ons openbaar groen. In de visie is specifiek aandacht voor bewegen en spelen.

"De positieve effecten van groen zijn nog groter als het groen beschikbaar en toegankelijk is voor jong en oud. Ons groen daagt uit tot bewegen en ontmoeten. Dat kan met speeltoestellen, maar ook met paden, spannende hoogteverschillen of met een moestuin. Gezond leven begint bij de jeugd. Daarom vinden we het belangrijk dat op schoolpleinen en in wijken voldoende toegankelijk groen aanwezig is, dichtbij de jeugd. Ons openbaar groen biedt ook kansen om ongeorganiseerd te sporten."

GGD Pilot Kindmonitor 0-12 jaar gemeente Eijsden- Margraten, rapportage cijfers 2023

15% van de kinderen (4-12 jaar) voldoet aan de beweegrichtlijnen en ca. 1/3e speelt voldoende buiten. Ouders vinden dat er zou meer aandacht mag komen voor speelplekken aantrekkelijk voor alle leeftijden (Pilot Kindmonitor 0-12 jaar gemeente rapportage cijfers 2023, Gemeente Eijsden-Margraten, GGD, 2023)

PROCES VAN BURGERPARTICIPATIE

Via participatietrajecten is een goed beeld verkregen van de wensen op het gebied van de openbare speel- en beweegruimte. De participatie heeft plaatsgevonden via:

- een enquête voor alle bewoners: Deze is in totaal door 332 inwoners ingevuld;
- drie kinderwandelingen met leerlingen van verschillende basisscholen langs de speelplekken die in de buurt van de school liggen. Tijdens deze informele wandeling hebben de kinderen zelf verteld en laten zie hoe ze in hun eigen buurt spelen en wat verbetermogelijkheden zijn;
- een raadsinformatiesessie.

FINANCIËLE ASPECTEN

Financiën:

Naar aanleiding van de ambities in dit beleid worden er op verschillende locaties verbeteringen voorgesteld (zie apart Uitvoeringsplan). De totale kosten voor het doorvoeren van de ambities uit dit plan komen uit op € 2.445.000;-, gemiddeld € 163.000,- per jaar (vervangcyclus van 15 jaar). Het bijbehorende benodigde (klein)onderhoudsbudget bedraagt € 56.000,- (4% van de waarde van de toestellen en ondergronden). Het totaal benodigde budget komt daarmee uit op gemiddeld € 219.000,- per jaar, wat hoger ligt dan het huidige budget.

In stand houden en beheer

Gezien de aankomende moeilijke financiële situatie is er naast het beleidsplan een calculatie opgesteld voor het in stand houden van het huidige aanbod aan speeltoestellen. Een groot deel (ca. 1/3e) van ons aanbod is ouder dan 12 jaar en dient op korte termijn vervangen te worden. Hierbij is geen rekening gehouden met de ambitie, zoals verwoord in het beleidsplan, maar is gezien de financiële uitdaging realistischer. Bij de aanleg van nieuwe speel en beweeglocaties zal wel het beleid worden gevolgd. De volgende bedragen zijn opgenomen in de concept begroting:

a. Exploitatie
   Dit zijn vooral beheer- en onderhoudskosten. Deze worden geraamd op € 60.500 per jaar.
   Aldus bedragen de totale exploitatie uitgaven € 60.500 / jaar waar nu € 37.500 is begroot. Dit is een stijging van € 23.000 / jaar.

b. Investeringen ; bijlage 3 grafiek 6.2
   Dit zijn de kosten voor de vervanging van ondergronden en speeltoestellen. Voor de gehele periode van het beleidsplan (2024 t/m 2039 / 16 jaar) worden de totale investeringsuitgaven geraamd op € 1.997.402. Gemiddeld is dit € 124.838 / jaar waar nu € 20.000 begroot is. Dit is een stijging van € 104.838 / jaar.

   Investeringen 2025-2028
   Kijken we naar de komende begrotingsperiode 2025-2028 dan is er zelfs sprake van een **piek** in de investeringsuitgaven. Deze bedragen gemiddeld € 234.000 / jaar waar nu € 20.000 is begroot. Dit is een stijging van € 214.000. De uitgaven leiden tot jaarlijkse kapitaallasten die op het saldo van de begroting drukken. De extra kapitaallasten bedragen m.i.v. 2026 ca. € 17.000 / jaar (afschrijving 15 jaar / rente 0,75%) en hebben een cumulatief effect, zie tabel hieronder.

Kapitaallasten	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**
€ 20.000 / jaar	75	1.558	3.032	4.495
€ 234.000 / jaar	878	18.233	35.471	52.592
Nadeel	**-803**	**-16.674**	**-32.439**	**-48.097**

Als het benodigde budget niet verhoogd wordt, betekent dit dat toestellen verdwijnen zodra zij niet meer voldoen aan de veiligheidseisen. Gezien het verouderde areaal zal hier op korte termijn sprake van zijn (de komende 4 jaar is ca. een derde van de plekken toe aan vervanging).

In de begroting 2025-2028 is het budget voor: in stand houden en beheer, opgenomen. Het budget dient heroverwogen te worden tijdens de kerntakendiscussie in maart 2025.

UITVOERING EN EVALUATIE

Na vaststellen van het beleidsplan en budget voor het in stand houden en beheer door de gemeenteraad wordt een uitvoeringsprogramma opgesteld dat door het college wordt vastgesteld.

Het college van Eijsden-Margraten

De Gemeentesecretaris, De voorzitter,

Drs. J.M.F. Kool Mr. A.P. Krijnen

RAADSBESLUIT

De raad van de gemeente Eijsden-Margraten

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders;

gelet op de behandeling in de Dialoogvergadering Leefomgeving;

BESLUIT

Het beleidsplan Spelen en bewegen in de openbare ruimte vast te stellen en in afwijking op de financiële paragraaf in het beleidsplan te kiezen voor: in stand houden en beheer en het budget op te nemen in de begroting 2025-2028. En het budget te heroverwegen tijdens de kerntakendiscussie in maart 2025.

Aldus besloten in de openbare vergadering van 15 oktober 2024.

De griffier	De voorzitter
Mr. M.G.A.J.T. Verbeet	Mr. A.P. Krijnen

gemeente
eijsden-margraten

RAADSBESLUIT

De raad van de gemeente Eijsden-Margraten

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders;

gelet op de behandeling in de Dialoogvergadering Leefomgeving;

BESLUIT

1. Het beleidsplan Spelen en bewegen in de openbare ruimte vast te stellen en in afwijking op de financiële paragraaf in het beleidsplan te kiezen voor: in stand houden en beheer en het budget op te nemen in de begroting 2025. En het budget te heroverwegen tijdens de kerntakendiscussie in maart 2025.

Aldus besloten in de openbare vergadering van 22 oktober 2024.

De griffier

Mr. M.G.A.J.T. Verbeet

De voorzitter

Mr. A.P. Krijnen